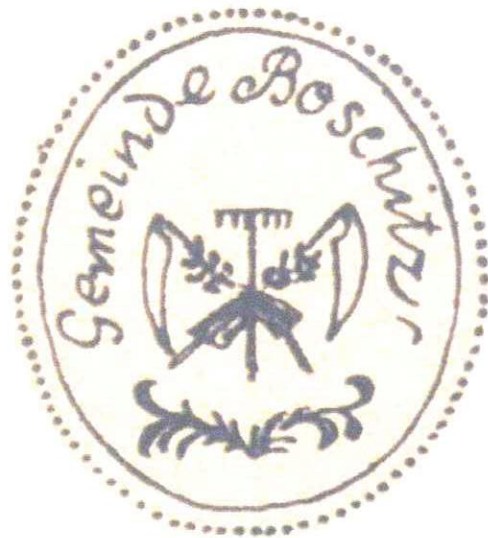

Bošice

(včetně Záhoří)

Budilov

Hradčany

2. **Bošice**, ves 6 km sv. od *Vimperka*: 1315 Elisabeth regina locat villam Bossycz, RB. III, 109; ok. 1390 vesnice hraczano,

Bossicze, Budilow, DD. 33/49; 1543 (1512) w Dobrssi na tvrzi . . . na Biskupowiczých a Bossiczých na vseh celých pustých a dvorech kmetcích pustých, DZ. 2 F 11; 1545 (1531) zámek wintrberk . . . ves Bossicze, DZ. 45 B 16; 1654 Bossycze, BR. 22/1019.

Jméno toto lze vysvětliti buď jako jméno předešlé anebo z os. jm. *Bóšě*, které vzniklo stažením z *Bohušě*, jež je zkratkou téhož jména *Bohuslav* (v. Geb. Sl. stč. 79) — pak jm. *Bošice* = ves lidí *Bóšových* (v kvantitě srov. král a Kralice); anebo konečně z os. jména *Boch* (1382 *Bochonis*, Tom. Z. n. 119) — pak jm. *Bošice* = ves lidí *Bochových*.

Bošice - 3) **B.**, **Vošice**, ves t., hejtm. Prachatice, okr. Vimperk (6,5 km sev.-záp.), býv. panství Skalice, fara Bohumilice, pošta Čkyně; 39 d., 256 obyv. čes. (1880).

Bošice, také **Vošice**, kat. i mí. ob., 41 d., 284 Č., hejt. Prachatice, zast. a okr. Vimperk, býv. panství Skalice, fr. Bohumilice, v Čkyně. Samoty: na Lazích a u Pařílka. Mí. ob.: **B.**, Hradčany a Záhoří: 5,56 km², 100 d., 638 Č.

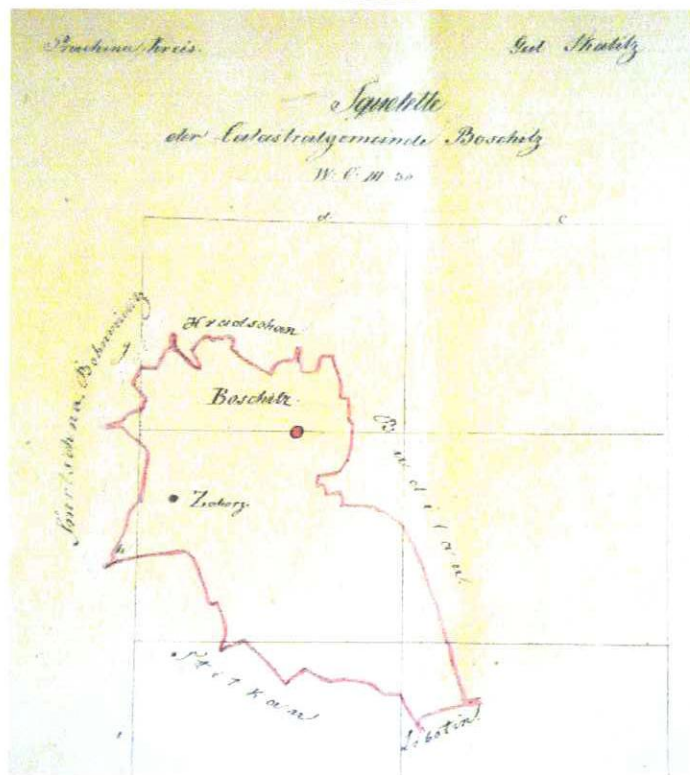

67: Skalice,

šátek. Majitel: Jan svob. p. Kosor Malowec & Malowic. Obyv. č.

1. Bohumilice	— —	48: 384
2. Bošice, Vošice	— —	35: 224
3. Záhoří	— —	26: 179

It. částky vsí f. Smrčná, Cuelawice (Sudslawice), Dolany. U Bohumilic zámek Skalice.

2) **Boschitz (Bošice)**, Dorf von 35 H. mit 205 E., liegt 1 St. d. vom vorigen, am östlichen Fuße des Berges Krjijowitz, an einem kleinen Bache.

a) 1/2 St. **Boschie (Bošice, Božice, Wošice)**, Df., km., 37 H., 248 Kath., 8 Fr., ehem. Dom. Neu-Skalic. — Abwärts die Einsichte **Boschitzer Brdo** genannt, 3/4 St.

Budilov, ves 6½ km sv. od *Vimperka*: 1315 Elisabeth regina locat villam Budilowo in Wolinensi prov., RB. III, 109; ok. 1390 vesnice Bossicze, Budilow, wyssewicze, DD. 33/49; 1471 Budilow, AČ. 8/59; 1545 (1531) zámek wintberk . . . ves Budilow, DZ. 45 B 15; 1720 Budielow, Müller; 1790 Budilau, Budielow, Schaller III, 136; 1840 Budielau (Budělow), Sommer VIII, 331.

Jm. B. = Budilův, t. dvůr (z os. jm. *Budil*, které je doloženo již v Cis. Mnichov. 89^b z 2. pol. 13. stol. a vzniklo z partic. slovesa *buditi* 'wecken', srov. příjmení *Kvapil*, *Nehasil* a p.). Když se jménu nerozumělo, změnilo se v *Budělow* podobně jako *Černikov* u Strakonice v *Černěkov* změnou *i > e*, srov. jihočes. *selnice*, *břecho*, *bječ* a p. (v. Trávn. HMČ. 96).

Budilov, ves v Čechách na úpatí hory Brda, hejtm. Prachatice, okr. Vimperk (7 km sev.-vých.), býv. panství a pošta Čkyně, fara sv. Máří, itř. škola, mlýn, 57 d., 351 čes., 12 něm. obyv. (1880).

Budilov, kat. obec, 31 d., 204 Č. (s osadami Brdo a Mlaka: 59 d., 371 Č.), hejt. Prachatice, zast. a okr. Vimperk, býv. panství a Čkyně, fr. sv. Maří; itř. šk. (IV, 4), mlýn.

oc. Čkyně,

statek allodální.	Majitel: Dr. Karel Klauďy.	Obyc. č.
1. Čkyně †	— —	44 : 805
2. Přetenice	— —	10 : 61
3. Záhoříčko	— —	17 : 118
4. Dolany	— —	32 : 210
5. Onšovice	— —	50 : 349
6. Hradčany	— —	14 : 95
7. Budilow	— —	43 : 263

U Čkyně ☩ Wysoký dvůr (nyní dv. popl.), u Dolan n. wes Sedlec. (nyní dv. p.)

7) Budielau (Budělow), Dorf von 39 H. mit 236 E., ¼ St. sđ. von Ežin, am Fuße des Bergrückens Brdo; hierher sind auch die 22 neuen Ansiedelungen am genannten Bergrücken, ½ St. aufwärts vom Orte, conscribirt, wovon jedoch 11 zum Gute Skališ gehören. Der Ort ist nach St. Mat a (Hft. Ełtšowiw) eingepf.

g) 1¼ St. Budilow, Df., km., 48 H., 353 Kath., ehem. Dem. Čkyn. — Dazu gehören 17 Häuser am Bergrücken Brdo, „Brdo-Budilow“ genannt, 1¼ St.

4. **Hradčany** (lid. podle zprávy starostovy: vy Račana, v Račaných! do Račan, račanskéj), ves (m. o. Bošice) 7 km sv. od Vimperka: 1315 Elisabeth regina locat villam Radzan in Wolinensi provincia, RB. III, 109; ok. 1390 vesnice Onssowicze, Hraczany, Bossicze, DD. 33/49; 1545 (1531) zámek wintberk -- ves Smrczany, ves Hradczany, ves Budilow, DZ. 45 B 15; 1549 postoupil w wysokym dworze tvrze -- w Bossiczych, w Budilowie, w Hradczanech . . vesnic celých, DZ m. 228 K 15; 1543 a 1570 Radczani, z A. vimper. Klimesch 87; 1658 Hraczany, t.; 1790 Gut Czkin: Raczan, Hradczany, Schaller III, 141.

V nových historických spisech čteme appell. *hradčané* 'lidé určení k obraně hradů', na př. Novotného Čes. děj. I, 1, 535 a 547. Ale v slovnících to appell. nenajdeme. Proto m. jm. *Hradčany* = osada Hradčanů, t. j. obyvatelů určitého Hradce n. *Hrádku*. Ba vznik pražských *Hradčan* poučuje ještě o jiném vzniku jména: V Praze se říkalo vždy jen *hrad*, a nikdy *hradec* nebo *hrádek*; ale přesto osada, vzniklá před pražským hradem, má od začátku jméno jen *Hradčany*, nikdy **Hraczany*. Tvar *Hradčany* se líbil asi jako zřetelnější.

Hradčany:

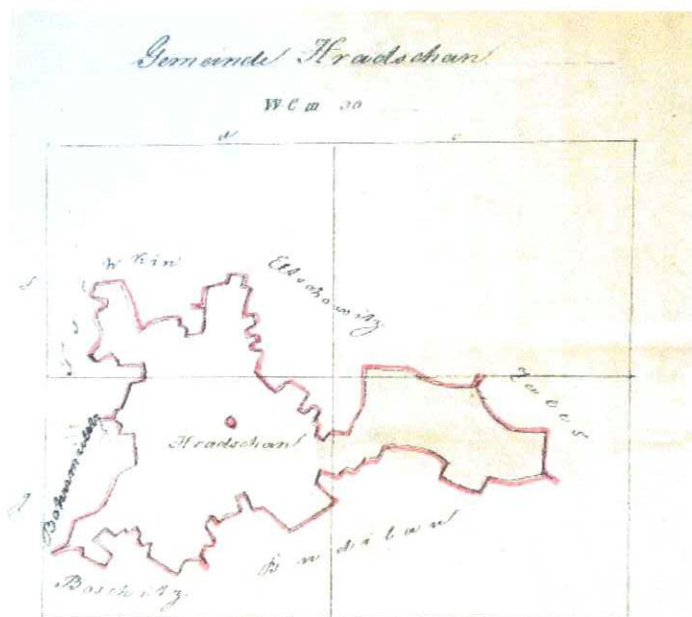
5) H., ves t., hejt. Prachatice, okr. Vimperk, ps. Čkyně, fara Bohumilice; 24 d., 156 ob. č. (1890), popl. dvůr. :

Hradčany, kat. obec, 24 d., 156 Č., mí. ob. Bošice, hejt. Prachatice, zast. a okr. Vimperk, býv. panství a Čkyně, fr. Bohumilice; alod. dvůr (37.60 ha) dědiců Hug. Claudiho. Sam.: u Beranů.

66. Čkyně,

statek alodělní.	Majitel: Dr. Karel Klauďy.	Obyv. č.
1. Čkyně †	— —	44 : 805
2. Přetence	— —	10 : 61
3. Záhoříčko	— —	17 : 118
4. Dolany	— —	32 : 210
5. Onšovice	— —	50 : 349
6. Hradčany	— —	14 : 95
7. Budilow	— —	43 : 263

U Čkyně † Wysoký dvůr (nyní dw. popl.), u Dolan n. wes Sedlec, (nyní dw. p.)

6) Hradtschan (Hradčani), Dorf von 14 H. mit 90 E., † St. fō. von Czkin; hier ist 1 Meierhof mit Schäferei.

e) 1/2 St. Račan (Hradčany), Df., bm., 15 H., 101 Rath., ehem. Dom. Čkyn.

20. **Záhoří — Brdo** (lid. to Zahorí, zahořskej), ves (m. o. Bošice) 4 $\frac{1}{2}$ km sv. od Vimperka: (V sv. I, 153 p. h. Záhoří-Brdo je chybně uvedena vzdálenost 6 $\frac{1}{2}$ km sv. od Vimperka); 1315 in Wolinensi provincia ..Birdo, ..Zahorzie, RB. III, 109/269; 1390 Onssowicze, ..Wnorowy, Strziczen, Neczene, Zahorzie, DD. 33/49; 1460 in Onssowicz, Wysskowiez, Wnorowy et Sedlice, ..Onšovice, ..Vyševice, Vnorovy, se dvěma dvoroma ve vsi Stričen řečené Záhoří, Půh. II, 371; 1543 Zahorzj, Klimesch II, 137 z A. vimpers.; 1545 (1531) zámek Wintrberk, ..ves Zahorzicze, ves Przetenicze, ves Zahoržy, DZ. 45 B 16; 1549 w Czkywiech, ..w Przeteniczycch, w Zahorzi, w Dolanech, DZm. 228 K 15; 1654 Záhoříčko, Doskočil 557 a 756 z BR. 22/1020; 1720 Sahoržy, Müller; 1786 Gut Skalitz: Zahoržy, Schal. III, 135/4; 1842 Zahorj am Abhange des Berges Brdo, Som. VIII, 334; 1848 Záhoří, PalP. 355; 1854 Záhoří, Záhořské Brdo; úř. 1886 a 1893 Zahořské Brdo, úř. 1904 Zahořbrdo, Brdo Záhořské; úř. 1913 Záhořské Brdo do r. 1923.

Z. = pojmenování podle polohy za horou; ve stč. i v dial. má apel. hora vedle běžného významu též význam 'hora lesem porostlá', 'les'; srov. Geb. Sl. stč. I, 461. Stč. apel. záhoříe je na př. v EvZimm. 4, Luk. 1, 39: odgide do zahuorzie, za lat. in montana, Geb. mat.

3) Zahorj, Dorf von 26 H., mit 168 E., mit einem Kaiserhofe, liegt 1 St. f. vom vorigen, am Abhange des Berges Brdo, ist nach Est. Kara eingefahrt.

b) $\frac{1}{2}$ St. Záhoří, Df., 6m., 27 H., 243 Kath., ehem. Dom. Skalic. — Dazu gehören 13 einschicht. Häuser, „Brdo-Záhoří“ genannt, $\frac{3}{4}$ St.

67: Skalice,

statek. Majitel: Jan sňob. p. Kosor Malowec & Malowic. Obyw. č.

1. Bohumilice	— —	48: 384
2. Bošice, Wošice	— —	35: 224
3. Záhoří	— —	26: 179

It. částky vsí f. Smrčná, Cuclawice (Sudslawice), Dolany. U Bohumilic zámek Skalice.

Záhoří:

6) Z., ves t., hejtm. Prachátice, okr. Vimperk, fara Sv. Máří, pš. Čkyně; 17 d., 93 obyč.č. (1900). —

Záhoří, osada, 16 d., 77 Č., kat. i mí. ob. Bošice, hejt. Prachátice, zast. a okr. Vimperk, býv. panství Skalice, fr. Sv. Máří, ☉ Čkyně.

Historie obce

Obec Bošice – tak jako mnoho jiných českých vesnic – nemá dosud zpracované dějiny, takže nelze vypracovat ani souvislý a soustavný popularizační přehled jejich dějinných osudů. Vzhledem k neexistenci vědeckého zpracování historie této obce mohl být i tento nástin sepsán pouze na základě zmínek o obci v odborné literatuře a na základě zápisů v obecní kronice.

Osídlení krajiny, ve které byla ve středověku založena vesnice Bošice a další vsi, které nyní tvoří bošickou obec, je velmi starobylé – sahá až do pravěku. Svědectvím toho je archeologická lokalita Věneč, která byla osídlena již v pozdní době halštatské a v době laténské. Hradiště na Věnci zaujímá části katastrálních území Lčovice, Hradčany a Zálezly. Skládá se ze tří částí: z vnitřního hradiště (akropole) na vrcholu vrchu a ze dvou předhradí, která jej obklopují. K jeho vybudování bylo důmyslně využito zvláštního místního terénu – včetně skalních stěn. Vnitřní hradiště je vytvořeno jednak skalním masivem, jednak mohutným kamenným valem; rovněž předhradí je opevněno valy (místy již rozrušenými). Obvod akropole měří 281 m, obvod vnějšího opevnění 1529 m. Celé hradiště má výměru asi 8,2 hektaru, z toho na akropoli připadá asi 0,5 ha. Hradiště Věneč, které patří k největším pravěkým hradištím v Čechách, vzniklo v 5. století př. n. l. a bylo podle názoru většiny badatelů dočasným útočištěm keltského obyvatelstva usedlého v Pošumaví, a to v době válečných tažení a jiných společenských otřesů. Počátkem 1. století př. n. l. bylo hradiště dobrovolně opuštěno a později již osídleno nebylo. Hradiště na Věnci nebylo dosud soustavně zkoumáno, ale byla zde vyhlášena archeologická rezervace.

V raném středověku byla zdejší krajina postupně osídlena obyvatelstvem slovanským, které odtud vytlačilo starší řídké osídlení germánské (lokalizace sídla markomanského krále

Marobuda na pravěké hradiště Věneč je dnes badateli odmítána). Usídlování slovanských kmenů postupovalo podél vodních toků a tzv. zemských stezek; je totiž si třeba uvědomit, že i pošumavskou krajinu vyplňovaly v raném středověku husté lesy, ba pralesy, které byly postupně káceny a nově získané plochy byly zemědělsky využívány a osídlovány. Nejznámější zemskou stezkou v regionu Prachaticka byla Zlatá stezka, vedoucí z Bavorska do Čech. Územím pozdější obce Bošice vedla stezka, která vycházela z Kunžvartu (Kužvardy, nyní Strážný) u zemské hranice a pokračovala přes Horní Vltavici, Pravětín, Trhonín, Láz (později přes Svatou Maří) na Pržmo (Věneč), Zlešice a Volyni.

Doba založení vesnic, které tvoří nynější obec Bošice, není známa, ale ve středověkých pramenech se vyskytují o nich zmínky, jež dosvědčují jejich historickou existenci. Obyvatelstvo ve volyňském, vimperském a sušickém příhraničí mělo od raného středověku podobné postavení jako Chodové na Domažlicku: bylo pověřeno strážní funkcí při zemské hranici, bylo podřízeno přímo panovníkovi a od českých králů obdrželo mnohé výsady. Tito obyvatelé byli nazýváni „Královští poddaní na Volyňsku“, zkráceně „Králováci“. První známé královácké privilegium, t.j. latinská listina královny Elišky Přemyslovny z 11. srpna 1314, jmenuje mezi 28 vesnicemi královského újezdu volyňského i vsi Bošice (s lesem Brdem), Budilov, Hradčany a Záhoří.

Příznivá situace králováckých sedláků trvala do sklonku 15. století, kdy se tito dostávají do područí šlechty a stávají se z nich běžní poddaní, v 17. a 18. století pak nevolníci. V roce 1490 zastavil král Vladislav II. část volyňského újezdu, oblast královského Brda, Vilémovi z Pernštejna; roku 1585 zakoupil tyto vesnice Vilém z Rožmberka. Poslední Rožmberkové se vlivem své nákladné politiky dostali do finanční tísně a byli nuceni tyto vsi odprodávat. Z dalších feudálních vrchností se zde pak vystřídali Malovcové z Malovic (příslušnost bošických osad k panství a zámku Skalice v Bohumilicích), Thunové z Hohensteinu a ve druhé polovině 19. století (to již samozřejmě v období kapitalismu – feudalismus u nás skončil zrušením roboty roku 1848) Lumbové z Malonic; dvůr v Hradčanech náležel hrabatům Sickingenům a později statkářům Claudiům a Bayerům ze Čkyně. I v okruhu nynější obce Bošice zasáhla ničivě třicetiletá válka (1618-1648); během ní byla prý vypálena ves Záhoří. V 19. století se v Bošicích počet obyvatel zvyšoval a obec se rozrůstala o další domy. Před 1. světovou válkou např. Bošice samotné měly více obyvatelstva, než má dnes celá obec i s osadami. Podobně na tom byly i ostatní vsi.

Jan Podlešák - František Mareš

<http://www.obcebošice.cz/index.php?nid=3781&lid=cs&oid=474041>

Prameny:

Kronika obce Bošice

Ústní informace obecního kronikáře dr. Jana Podlešáka

Literatura:

František Teplý, Dějiny města Volyně a okolí. 2. vydání Volyně 1933

Jan Podlešák, Kulturní památky ve Čkyni. In: Čkyně 1537 – 1987, redakce V. Starý, J. Podlešák a J. Zloch. Čkyně 1987 s. 111 – 112

Vojtěch Janoušek: Z minulosti obce Bošice. Středoškolská seminární práce

KŮŇ

V Čechách bylo obliběné znamení poloviční koně. Původně se jím přední rod království páni z Pardubic a také rod Malovců z Malovic,

Malovice

kteří byli úřední s Pardubickými jedné krev. Podle erbovní pověsti společný předek obou rodů, Jelek, pronikl v roce 1158 se svými druhy do obléhaného Milána. Když se probíjel s kořisti ven z města, spadla za jeho zády mlhářská brána tak těsně, že v půli přefala jeho koně. Do čtvrtého tělesa se odtrhla pětky se sedlem a vauky plnými senem. Krvavou událost vyprávěl erb, který Jelek za státního čin dostal.

Malovec z Malovic

1357

Český vládycký, později panský rod z tvrze Malovice u Netolic, kde se uvádí počátkem

14. století. Záhy se rod rozvětvil na mnoho odnoží a patřil k nejrozšířenějším rodům v Čechách. Z věve rodu, sídlící od roku 1404 na Pacově, pochází Jan, zprvu stoicí na tábořské straně, ale u Lipan jako jeden z prvních skočil do vozové hradby tábořsko-srotočité vojska jeho syn Jan byl strážníkem Jiřího z Poděbrad. Držel Pacov a Borotín, který má dodnes ve svém znaku půl koně Malovců. Z další věve, sídlící na Chynově, vynikl Zdeněk, roku 1510 nejvyšší písař. Jeho potomci drželi Chynov, Vimperk, Čkvi, Skalici a řadu dalších statků. Roku 1638 byli povýšeni do panského stavu a byl jim polepšen erb (S.61). Tato větev vymřela v 1. pol. 19. století. Další odnože rodu sídlily na Libějovicích, Vlachově Btezi, Lhoticích, Chvalšovicích, Dřitíně, Vihlavě a). Bohuslav koupil roku 1598 hrad a panství Hlubokou, která byla jeho synům zahrána roku 1622 pro účast ve stavovském povstání. Také některé další věve rodu byly zcela ožebračeny konfiskacemi, jiné přečkaly Bílou horu bez následků. Jedna z nich se dožila 20. století.

Malovec z Malovic

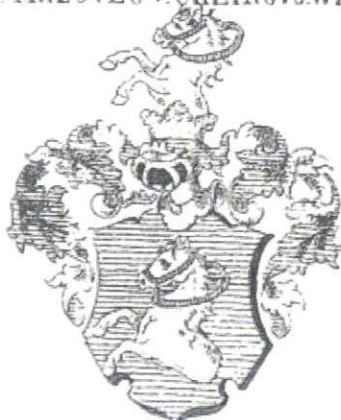
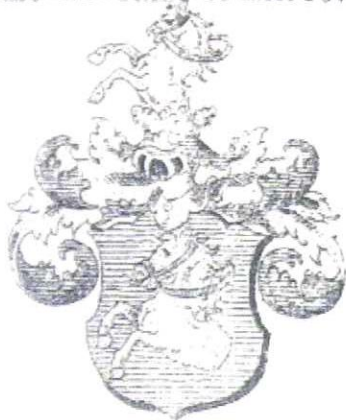

35. Kůň.

Erb půl koně s uzdou byl sice rozšířený po celých Čechách, ale je to tak vzácný erb, že neváháme všechny tohoto erbu za jeden rod pokládati.

Nejvíce se erb tento rozšířil na Prachensku. Předním jeho tu rodem byli Malovci, jichž erbem pečeti posud městečko Borotín. (Obr. erbu H. VII. tab., pečeti H. VII. a VIII. tab.) Pěkný jich erb spatřuje se na kostele Pacovském a k uzdě je přitesána ruka ji držící. Barvy byly zlatý kůň s červenou uzdou na modrém, klénot týž a překryvadla týchž barev. (Paprocký o st. ryt. 123, Videnský rkps. č. 8330, M. tab. 48.) Když byl l. 1638, 13. října Jiří Malovec z Chýnova do panského stavu povýšen, polepšen erb jeho a starý erb ponechán v levé polovici polovičního štítu; do pravé zlate dlan mu černý korunovaný orel, dvě helmy s překryvadly černozlatými a zlatomodrými, klénoty v pravo orlice a v levo koník. Když l. 1781 14. února Jozef Kosoř Malovec z Malovic do panského stavu povýšen, potvrzen starodávný jeho erb, zlatý koník s červ. uzdou v modrém, helma s korunou a modrozlatými překryvadly a klénot koník. Barvou koně odchýlila se jen Skalická pošlost Malovců z Chýnova. Když l. 1760 13. září bratři Ferdinand, Ignác a Arnošt Vilém Malovci a strýc jich Jozef panský stav starožitných rodin obdrželi, potvrzen jim erb: modrý štít s bílým koníkem a červ. uzdou, ale překryvadla zlatá a modrá. (Tak a správně v Jakubičkové sbírce.) Znamením polovičního koně pečetili 1313 Bohuslav z Malovic, 1364 Petr z Libenberka, t. j. Libějovic, 1371 Petr z M., 1374 Hanek, 1387 Petr, 1424 Jan, 1443 Jan Kosoř a Jan z Nestanic a j. Pečetidlo Lidmily Žeberkové roz. z Malovic je v Pražském museum. K Malovcům náleží také (1362) Mikuláš z Bělce.

MALOVEC v. MALOVIC a. KOSOR. MALOVEC v. CHEYNOV a. WRBRG.

Klaudy

Český rytířský novoštitný rod. Karel Klement koupil roku 1816 panství Čkvi, kde v místech staré tvrze vystavěl pseudogotický zámek. Karel Leopold, od roku 1844 doktor práv, byl představitel českého obrozeneckého hnutí. V letech 1867-1869 zastával úřad pražského primátora. "Obdržev řád želené koruny III. třídy byl povýšen do stavu rytířského." Roku byl 1879 náměstkem nejvyššího maršálka Českého království. V letech 1870-1890 držel statek Řitku u Prahy.

